

Міністерство освіти і науки України
Львівський національний університет імені Івана Франка
Факультет міжнародних відносин

ПРОГРАМА

вступного іспиту з галузі знань 29 Міжнародні відносини за спеціальністю 293
Міжнародне право для вступників до аспірантури

Програма вступного іспиту з галузі знань 29 Міжнародні відносини за спеціальністю 293 Міжнародне право. Львівський національний університет імені Івана Франка. – Львів, 2019. – 24 с.

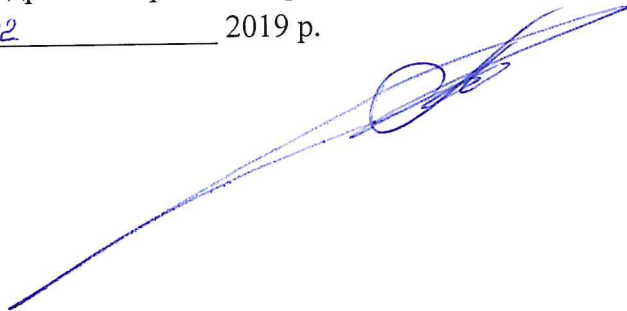
Розробники:

Репецький В.М. кандидат юридичних наук, завідувач кафедри міжнародного права

Микієвич М.М., доктор юридичних наук, завідувач кафедри європейського права

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри міжнародного права
Протокол № 4 від “07” лютого 2019 р.

Завідувач кафедри міжнародного права проф. Репецький В.М.
“ 07 ” 02 _____ 2019 р.

© Репецький В.М., Микієвич М.М., 2019

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програма вступних іспитів до аспірантури зі спеціальності 293 Міжнародне право містить розширений перелік основних тем та навчальних питань, якими повинен володіти майбутній аспірант. Крім ґрунтовних базових знань основ міжнародного публічного та європейського права майбутні здобувачі наукового ступеня доктора філософії з міжнародного права мають володіти поглибленими спеціальними знаннями. Йдеться про знання актуальних завдань міжнародного права, основних принципів та механізмів його реалізації. Знання нових ідей та поглядів з проблем міжнародного права, їх узагальнення та вироблення власної позиції щодо певних категорій. Знання про основні виклики права міжнародного права та права ЄС. Проблеми розширення ЄС, основні тенденції діяльності ЄС на геополітичній арені. Знання правових основ регулювання зовнішніх зносин ЄС та тенденцій формування зовнішньополітичного курсу ЄС.

Якісна підготовка по зазначеній програмі допоможе підготуватися та скласти належним чином вступні іспити до аспірантури майбутнім здобувачам наукового ступеня.

СТРУКТУРА ІСПИТУ

Вступний іспит до аспірантури з міжнародного права проводиться в усній формі. Кожен вступник до аспірантури отримує білет з трьох питань, які після короткої підготовки слід розкрити в усній формі. Вступнику задають додаткове питання, що стосується сучасних проблем зовнішньої політики України та міжнародного права. Іспит приймається комісією у складі завідуючих кафедри міжнародного права та європейського права, а також інших викладачів цих кафедр.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Оцінювання знань вступників до аспірантури відбуватиметься за 100 бальною шкалою: в кожному білеті – 3 питання по 25 балів та додаткове питання, яке оцінюється максимально 25 балів. Залежно від загальної суми набраних балів вступники отримують такі оцінки:

51-70 балів - задовільно, 71-89 балів - добре, 90-100 балів – відмінно.

НАВЧАЛЬНИЙ МАТЕРІАЛ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

Тема 1. Сучасні тенденції міжнародного права.

Загальний аналіз дотримання норм міжнародного права. Цінність міжнародного права, як регулятора міжнародних відносин. Взаємозв'язок міжнародного і внутрішньодержавного права. Сучасні теорії про співвідношення міжнародного і національного права.

Роль внутрішньодержавного права у функціонуванні міжнародного права. Обов'язок держави забезпечити дотримання норм міжнародного права. Засоби забезпечення міжнародного права за допомогою актів національного права. Трансформація, відсилка, інкорпорація, легітимація, адаптація, рецепція, уніфікація, паралельна правотворчість, створення спеціального правового режиму тощо.

Взаємодія норм міжнародного права з іншими міжнародними нормами. Взаємозв'язок політичних і правових норм. Міжнародна мораль і міжнародне право. Релігія і міжнародне право.

Співвідношення законодавства України і міжнародного права. Діяльність України із забезпечення виконання своїх міжнародно-правових зобов'язань. Механізми контролю за виконанням міжнародно-правових зобов'язань. Визначення шляхів підвищення ефективності міжнародно-правових норм. Питання примусу в міжнародному праві та способи його забезпечення.

Тема 2. Джерела та принципи міжнародного права.

Поняття принципів міжнародного права. Система принципів сучасного міжнародного права. Загальні принципи права та міжнародне право. Класифікація загальних принципів права. Основоположні принципи сучасного міжнародного права. Процес утворення та класифікація.

Поняття і зміст джерел міжнародного права. Види джерел міжнародного права. Вимоги до джерел міжнародного права. Умови, необхідні для створення норм міжнародного права міжнародними угодами.

Міжнародний звичай як джерело міжнародного права. Значення міжнародного звичаю в сучасному міжнародному праві. Співвідношення міжнародного звичаю та міжнародного договору.

Значення актів міжнародних органів і організацій для формування норм міжнародного права. Сучасна міжнародно-правова доктрина про акти міжнародних органів і організацій як джерело міжнародного права. Міжнародне право про юридичну силу рішень міжнародних організацій. Вплив на міжнародну правотворчість доктрин міжнародного права.

Вплив національного законодавства і рішень національних судових установ на формування міжнародно-правових норм. Міжнародні судові рішення та їх значення для формування норм міжнародного права.

Тема 3. Проблеми правосуб'єктності у міжнародному праві.

Поняття міжнародної правосуб'єктності. Виникнення суб'єктів міжнародного права. Тенденції розвитку інституту міжнародної правосуб'єктності. Структура інституту міжнародної правосуб'єктності.

Комплекс норм, які визначають правовий статус учасника міжнародних правовідносин. Класифікація суб'єктів міжнародного права.

Основні права та обов'язки держави в системі міжнародно-правового регулювання. Міжнародна правосуб'єктність складних держав. Постійно нейтральні держави і їх міжнародна правосуб'єктність. Міжнародна правосуб'єктність державоподібних утворень.

Визнання держав у сучасному міжнародному праві. Юридична природа і види міжнародно-правового визнання. Форми і засоби визнання. Визнання уряду: критерії, форми, засоби. Визнання організації опору і національно-визвольного руху. Визнання держав і членство в міжнародній організації.

Тема 4. Право міжнародних договорів.

Поняття права міжнародних договорів. Роль договору в сучасних міжнародних відносинах. Міжнародний договір і внутрішньодержавний закон: питання доктрини та практики співвідношення.

Сторони в міжнародній угоді. Право на участь, в міжнародних договорах.

Чинність і нечинність договору. Предмет договору. Правомірність договору. Протиправність міжнародного договору. Застереження до міжнародних договорів.

Класифікація договорів за учасниками, цілями, об'єктом, формою, видами тощо. Типи договорів. Форма міжнародного договору та її юридичне значення. Структура договору, найменування, преамбула, основна частина (матеріальні положення) заключні положення, підписи, додатки.

Укладення договору. Етапи укладення міжнародного договору. Дія міжнародного договору. Набрання чинності. Термін дії. Пролонгація. Порядок здійснення договорів. Припинення дії міжнародних договорів.

Тема 5. Мирні засоби вирішення спорів.

Зміст, становлення, розвиток принципу мирного вирішення міжнародних спорів і його значення в сучасному світі. Головні міжнародно-правові акти, які відображають його зміст.

Поняття "спір", "ситуація", "конфлікт" щодо міжнародного життя. Види міжнародних спорів. Поняття і види мирних засобів вирішення міжнародних спорів в історичному розвитку.

Безпосередні переговори - головний засіб вирішення міжнародних спорів. Класифікація дипломатичних переговорів. Переговори двосторонні і

багатосторонні. Значення переговорів на вищому рівні і на міжнародних конференціях.

Консультації як особлива форма переговорів між державами. Консультації факультативні та обов'язкові.

Добрі послуги і посередництво. Спільне і відмінне між ними. Міжнародна слідча процедура. Узгоджувальні комісії.

Міжнародні третейські суди (арбітражі). Історія розвитку і процедура діяльності третейських судів. Види міжнародних третейських судів.

Міжнародний судовий розгляд. Юрисдикція міжнародних судових установ: факультативна і обов'язкова. Джерела права і процедура розгляду справ. Постійна палата Міжнародного правосуддя. Міжнародний Суд ООН.

Тема 6. Міжнародне право прав людини.

Поняття і зміст права людини. Право і права людини. Природні права людини. Співробітництво держав у сприянні і розвитку поваги до прав людини. Огляд основних міжнародно-правових документів із захисту прав людини.

Міжнародний механізм у галузі прав людини. Генеральна Асамблея ООН та допоміжні органи. Економічна і Соціальна Рада ООН та її допоміжні органи.

Процедури, які застосовуються при розробці норм, у галузі прав людини. Декларації та рекомендації. Конвенції і протоколи. Методи, які використовуються при підготовці документів. Прийняття конвенцій про права людини. Застереження до таких конвенцій.

Процедури, які застосовуються для забезпечення користування правами людини. Огляд доповідей про стан дотримання прав людини. Розгляд повідомлень щодо прав людини, розслідування грубих порушень прав людини. Методи та процедури, які використовуються Спеціалізованими установами ООН.

Процедури, які використовуються для заохочення поваги до прав людини. Гласність і масова інформація. Дослідження. Щорічник прав людини.

Консультативні послуги в галузі прав людини. Викладання в галузі прав людини.

Права людини, мир і розвиток. Зв'язок прав людини і миру. Законність деяких випадків погрози силою чи її застосування. Документи Резолюції ООН та ЮНЕСКО про зв'язок між правами людини і миром.

Права людини і науково-технічний прогрес. Доповідь про права людини і науково-технічний прогрес. Збереження і подальший розвиток культурних цінностей.

Тема 7. Право зовнішніх зносин.

Поняття права зовнішніх зносин. Джерела права зовнішніх зносин. Система права зовнішніх зносин.

Органи зовнішніх зносин держави та їх система. Зовнішні зносини України. Законодавство з питань зовнішніх зносин. Дипломатична діяльність України в міжнародних організаціях і конференціях.

Дипломатичне право – поняття і загальна характеристика. Кодифікація норм дипломатичного права. Система дипломатичного права. Дипломатичне право і право посольства. Міжнародно-правове регулювання організації та діяльності постійних дипломатичних представництв. Встановлення дипломатичних відносин і організація дипломатичних представництв. Початок і закінчення дипломатичної місії. Структура та персонал дипломатичних представництв. Класи та ранги. Дипломатичний корпус. Дуайєн дипломатичного корпусу. Функції дипломатичних представництв і засоби їх здійснення.

Дипломатичні привілеї та імунітети. Поняття дипломатичних привілеїв та імунітетів і підстави їх надання. Привілеї та імунітети дипломатичного представництва. Привілеї та імунітети дипломатичного персоналу представництва. Особи, яким надаються привілеї та імунітети дипломатичного характеру.

Право спеціальних місій. Поняття й історія розвитку інституту спеціальних місій. Види і функції спеціальних місій. Місце і роль у сучасній

дипломатії спеціальних місій на вищому рівні. Привілеї та імунітети спеціальних місій.

Правові основи дипломатичної служби України. Внутрішньодержавне законодавство. Конституційні основи діяльності в сфері зовнішніх зносин Верховної Ради, Президента і Кабінету Міністрів України. Структура і функції Міністерства закордонних справ України. Дипломатичні класи і ранги. Функції, засоби, персонал і структура дипломатичних представництв України.

Поняття і загальна характеристика консульського права. Суб'єкти консульського права. Внутрішньодержавні органи управління консульськими зносинами.

Міжнародно-правове регулювання організації та діяльності консульських установ. Поняття і юридична природа консульських привілеїв та імунітетів. Правові основи консульської діяльності України.

Поняття і характерні особливості права представництва держав при міжнародних організаціях і на міжнародних конференціях. Характерні особливості дипломатичного права міжнародних організацій. Принципи і норми, які регулюють дипломатичне право міжнародних організацій.

Тема 8. Територія і міжнародне право.

Види території згідно з міжнародним правом: державна, з міжнародним режимом, із змішаним режимом.

Юридична природа та склад державної території. Суходіл, водний простір, надра, повітряний простір. Власна територія і умовна територія держави. Відокремлена частина території однієї держави. Острови і анклави. Цілісність державної території як принцип міжнародного права. Правовий режим складових частин державної території. Суверенітет держави над природними багатствами і ресурсами в межах її території.

Розмежування сфери дії територіального верховенства. Державні кордони та їх правовий режим. Поняття і значення державних кордонів. Види державних кордонів: орографічні, геометричні, астрономічні. Засоби визначення, встановлення та перевірки кордонів. Демаркація. Редемаркація.

Принцип цілісності державної території і недоторканності державних кордонів. Юридична основа, умови функціонування, сфера дії принципу. Правові основи і засоби формування і зміни державної території.

Дебеляція. Окулярна окупація. Символічна окупація. Ефективна окупація. Інші засоби зміни території, які практикувались в минулому: (купівля-продаж території, застава, надання в дарунок, як придане при династичних шлюбах тощо.)

Територія з особливим правовим режимом. Нейтралізовані та демілітаризовані території. Без'ядерні зони: політичні і правові аспекти.

Правові питання території України. Розпад СРСР і територія України. Державні кордони України. Законодавство України про територіальне верховенство і режим державних кордонів.

Тема 9. Міжнародне морське право.

Кодифікація і прогресивний розвиток міжнародного морського права. Формування і значення основних принципів міжнародного морського права. Міжнародно-правові звичаї у галузі морського права.

Міжнародний інституційний механізм у галузі мореплавства й експлуатації ресурсів морських просторів Світового океану (дна морів і океанів, його надр за межами національної юрисдикції). Міжнародна морська організація (ІМО), Міжнародний Орган з морського дна і Міжнародний трибунал з морського права.

Класифікація морських просторів. Загальні положення про режим морських просторів і правовий статус морських суден. Множинність правових режимів морських просторів.

Внутрішні (національні) морські води. Поняття, види і правовий режим внутрішніх морських вод. Затоки і бухти. Внутрішні моря. Історичні затоки. Правове становище іноземних торговельних суден і військових кораблів у внутрішніх водах держави.

Територіальні води (територіальне море): поняття та історичний розвиток цього інституту. Ширина територіальних вод у сучасному міжнародному праві і методи її відрахування. Право мирного проходу.

Поняття і види прилеглих зон. Суверенні права прибережної держави у прилеглий зоні.

Континентальний шельф. Геологічне і юридичне поняття континентального шельфу. Женевська Конвенція про континентальний шельф 1958 р. та Конвенція ООН по морському праву 1982 р. Визначення межі та режим континентального шельфу. Спорудження штучних островів, установок. Правовий статус вод, що покривають континентальний шельф.

Виключна (морська) економічна зона. Поняття, правовий статус і ширина. Права, обов'язки і юрисдикція прибережної держави. Делімітація морських просторів, які утворюють економічні зони держав із протилежними чи суміжними узбережжями. Питання створення і використання штучних островів, споруд і установок, а також захисту і збереження морського середовища.

Міжнародно-правовий режим відкритого моря. Принцип свободи відкритого моря як основа правового режиму відкритого моря. Складові принципи свободи відкритого моря: свобода судноплавства; свобода польотів повітряних суден над відкритим морем; свобода наукових досліджень; свобода прокладати підводні кабелі та трубопроводи на дні відкритого моря; свобода споруджувати штучні острови й інші установки, які не суперечать нормам міжнародного права; свобода рибальства з дотриманням умов щодо збереження живих ресурсів відкритого моря.

Правовий статус архіпелажних вод, повітряного простору над архіпелажними водами, а також дна і його надр. Правовий режим міжнародних проток. Загальна характеристика та класифікація проток. Міжнародні канали та їх правовий режим. Кільський, Суецький, Панамський, Коринфський, Сайменський канали.

Правовий режим Арктики. Арктичні держави. Полярні сектори: міжнародно-правова та національно-правова регламентація діяльності держав в арктичних районах. Кордони секторів.

Правовий режим Антарктики. Кордони району. Історія відкриття Антарктиди та питання територіальних домагань держав на окремі райони цього материка і прилеглі до нього острови.

Тема 10. Право міжнародних організацій.

Поняття і розвиток права міжнародних організацій. Зародження і становлення інституту міжнародних організацій в міжнародних відносинах. Сучасна система міжнародних організацій, їх типи і види. Класифікація міжнародних організацій.

Суб'єкти і об'єкти права міжнародних організацій. Джерела права міжнародних організацій. Юридична природа міжнародних організацій. Міжнародні організації і державний суверенітет. Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій. Правова основа створення і функціонування міжнародних організацій. Проблема кодифікації права міжнародних організацій.

Організація Об'єднаних Націй. Історія створення і правова природа ООН. Статут ООН. Членство в ООН. Система органів ООН. Генеральна Асамблея. Рада Безпеки. Економічна і Соціальна Рада. Рада з опіки. Міжнародний Суд. Секретаріат ООН. Питання реформування ООН.

Спеціалізовані та інші установи системи ООН. Цілі, склад, структура, основні принципи і напрями діяльності спеціалізованих установ ООН: Міжнародної організації праці (МОП), Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), Продовольчої і сільськогосподарської Організації Об'єднаних Націй (ФАО), Організації Об'єднаних Націй в питаннях освіти, науки і культури (ЮНЕСКО), Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ), Організації Об'єднаних Націй по промисловому розвитку (ЮНІДО).

Цілі, склад, структура, основні принципи та напрями діяльності спеціалізованих установ ООН, які забезпечують міжнародне співробітництво в галузі транспорту, зв'язку, охорони природи.

Цілі, склад, структура, основні принципи і напрями діяльності спеціалізованих установ ООН, покликаних забезпечити міжнародне співробітництво в сфері фінансів і кредиту. Організаційно-правові особливості діяльності МАГАТЕ.

Регіональні та субрегіональні організації і правова природа їх створення і функціонування: ОБСЄ, Організація Північноатлантичного договору (НАТО), Рада Європи (РЄ), Організація економічного співробітництва і розвитку (ОЕСР), Європейська асоціація вільної торгівлі (ЄАВТ), Ліга арабських держав (ЛАД), Африканський Союз, Організація ісламської конференції (ОІК), Організація американських держав (ОАД), Асоціація держав Південно-Східної Азії (АСЕАН).

Роль міжнародних організацій у вирішенні глобальних проблем сучасності. Міжнародні конференції, їх статус, правила процедури. Механізм прийняття рішень. Природа прийнятих ними актів.

Тема 11. Сучасні проблеми міжнародного гуманітарного права.

Характерні риси міжнародного гуманітарного права як галузі сучасного загального міжнародного права. Суб'єкти і об'єкт міжнародного гуманітарного права. Джерела міжнародного гуманітарного права.

Збройні конфлікти в сучасному світі та їх класифікація. Поняття агресії як найтяжчого міжнародного злочину. Історія вироблення визначення агресії. Зміст і види агресивних акцій.

Принципи гуманізації як концентроване відображення завдань міжнародного права в умовах збройної боротьби в усіх її проявах. Недопустимість застосування варварських і нелюдських засобів ведення збройної боротьби; захист жертв війни цивільних об'єктів; однакове поводження з учасниками збройної боротьби і заборона їх дискримінації; чесність і добросовісність у виборі методів, які використовуються в ході

воєнних дій; відповідальність учасників збройних конфліктів за воєнні злочини. Декларація Мартенса, її зміст і значення.

Учасники збройних конфліктів за класифікацією Додаткових протоколів I та II 1977 р. до Женевських конвенцій 1949 р.

Комбатанти – поняття і коло осіб, яких воно охоплює. Права і обов'язки комбатантів. Некомбатанти: мирне населення і особи, зі складу деяких категорій збройних сил. Спеціальний правовий статус медичного та духовного персоналу збройних сил воюючих сторін. Поводження з найманцями, шпигунами, розвідниками.

Початок війни і його правові наслідки. Юридична кваліфікація факту оголошення війни чи неоголошення війни при вже розпочатих воєнних діях. Стан війни і доля дипломатичних і консульських відносин, договірних зв'язків. Нейтральні держави і держави, що не воюють: права й обов'язки.

Закони і звичаї війни. Засоби і методи ведення суходільної, морської і повітряної воєн в умовах їх правомірності. Недопустимість ведення воєнних дій проти мирного населення. Заборона чи обмеження певних видів звичайної зброї і абсолютна протиправність застосування зброї масового знищення.

Режим воєнної окупації — поняття і умови його здійснення. Захист цивільного населення під час війни, у тому числі в умовах воєнної окупації. Обов'язки окупаючої держави. Заборона депортації. Захист культурних цінностей під час війни.

Режим військового полону. Міжнародно-правові акти, які його визначають. Коло осіб, які користуються статусом військовополонених. Режим поранених і хворих із складу збройних сил в суходільній і морській війнах.

Закінчення воєнних дій чи їх тимчасове призупинення — правові питання; припинення стану війни та його наслідки. Форми і засоби призупинення воєнних дій і припинення стану війни.

Тема 12. Актуальні проблеми права ЄС.

Проблеми та закономірності розвитку феномена європейського права на сучасному етапі його розвитку. Основні етапи становлення права

Європейського Союзу. Лісабонський договір ЄС як новий етап еволюційного розвитку права Європейського Союзу.

Особливості джерел права Європейського Союзу. Система джерел права Європейського Союзу. Джерела первинного права ЄС та їх система. Джерела вторинного права ЄС та їх система. Рішення Суду ЄС в системі джерел права ЄС. Міжнародний договір як джерело права ЄС. Принципи права ЄС як джерела права Європейського Союзу.

Правова природа Європейського Союзу. Взаємодія Європейського Союзу з державами-членами. Співвідношення права Спільнот і національного права.

Поняття, структура та особливості функціонування системи інститутів Європейського Союзу інституційного механізму ЄС. Класифікація інститутів Європейського Союзу. Принцип субсидіарності та пропорційності. Принцип інституційної рівноваги. Принцип лояльного співробітництва інститутів ЄС. Реформування інституційної системи Європейського Союзу на сучасному етапі. Реформа інституційної системи Європейського Союзу

Механізми прийняття рішень в Європейському Союзі. Вплив міжнародних угод Європейського Союзу на розвиток внутрішнього права третіх країн. Гармонізація внутрішнього права третіх країн із правом Євросоюзу.

ДЖЕРЕЛА ДЛЯ ПІДГОТОВКИ

Міжнародно-правові та національні нормативно-правові акти:

1. Венская конвенция о представительстве государств в их отношениях с международными организациями универсального характера от 14 марта 1975 г. / Право зовнішніх зносин. Збірник документів. – К., 2003. – С. 436-461.
2. Віденська конвенція про дипломатичні зносини від 18 квітня 1961 р. / Право зовнішніх зносин. Збірник документів. – К., 2003. – С. 82–93.
3. Віденська конвенція про консульські зносини від 24 квітня 1963 р. / Право зовнішніх зносин. Збірник документів. – К., 2003. – С. 481–502.

4. Віденська конвенція про право договорів між державами і міжнародними організаціями чи між міжнародними організаціями 1986 р. // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_a04
5. Віденська конвенція про право міжнародних договорів 1969 р. // http://zakon0.rada.gov.ua/rada/show/995_118
6. Віденська конвенція про правонаступництво держав стосовно договорів 1978 р. // http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_185
7. Віденська конвенція про правонаступництво держав щодо державної власності, державних архівів і державних боргів 1983 р. // http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_072
8. Декларация о принципах международного права, касающихся дружественных отношений и сотрудничества между государствами в соответствии с Уставом Организации Объединенных Наций от 24 октября 1970 года) // Действующее международное право. Т. 1.- М. – С. 65 - 73.
9. Декларация тысячелетия Организации Объединенных Наций. Принята резолюцией 55/2 Генеральной Ассамблеи от 8 сентября 2000 года [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/declarations/summitdecl.shtml
10. Договор о Шпицбергене 1920 г. // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/998_112
11. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв міжнародних збройних конфліктів // http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_199
12. Додатковий протокол до Женевських конвенцій від 12 серпня 1949 року, що стосується захисту жертв збройних конфліктів неміжнародного характеру // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_200
13. Європейська конвенція про захист прав людини // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_004
14. Загальна декларація прав людини від 10.12.1948 // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_015

15. Заключний акт Наради з безпеки і співробітництва у Європі від 1.08.1975
// Офіційний вісник України від 11.02.2005 р., № 4, стор. 403, стаття 266.
16. Закон України "Про міжнародні договори України" 2004 р. // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1906-15>
17. Закон України «Про державний кордон України» від 4.11.1991 р. // <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1777-12>
18. Закон України «Про правовий статус іноземців та осіб без громадянства» від 22 вересня 2011 року.
19. Конвенція о статусе беженцев от 28 июля 1951 г. // http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_011
20. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього // http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_155
21. Конвенція про захист цивільного населення під час війни // http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/995_154
22. Конвенція про поводження з військовополоненими // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_153
23. Конвенція про поліпшення долі поранених і хворих у регулярних арміях // http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_151
24. Конвенція про поліпшення долі поранених, хворих і осіб, що потерпіли в корабельних аваріях, зі складу збройних сил на морі // http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_152
25. Конвенція про припинення злочину апартеїду та покарання за нього // http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_149
26. Конвенція про режим судноплавства на Дунаї 1948 р. // http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/995_175
27. Конвенція про спеціальні місії від 8 грудня 1969 р. / Право зовнішніх зносин. Збірник документів. – К., 2003. – С. 463–475.
28. Консолідовані версії договору про Європейський Союз та договору про функціонування Європейського Союзу (2010/С 83/01) : хрестоматія / упоряд. Б. В. Бабіна. – О. : Фенікс, 2012. – 294 с.

29. Конституція України: Прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 р. – К.: Преса України, 1997.
30. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права // http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_043
31. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права // http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/995_042
32. Положение о Комиссии международного права 1947 г. // Действующее международное право. В 3-х томах. – М., 1996. – Т.1. – С. 58-64.
33. Протокол, касающийся статуса беженцев: Принят 31 января 1967 г. // http://www.un.org/ru/documents/decl_conv/conventions/refugees_prot.shtml
34. Статут Міжнародного Суду ООН // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_010
35. Статут Організації Об'єднаних Націй і Статут Міжнародного Суду ООН // http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_010
36. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/984_011

Наукова література:

1. Буткевич В. Г., Мицик В. В., Задорожній О. В. Міжнародне право. Основи теорії: Підручник / За ред. В. Г. Буткевича. - К.: Либідь, 2002. – С. 108-143.
2. Гердеген М. Міжнародне право / Матіас Гердеген / Пер. з німецької. – К.: «К.І.С.», 2011. – с.135-200.
3. Гринчак В.А. Дипломатичні засоби мирного врегулювання міжнародних суперечностей (міжнародно-правові аспекти) : монографія / В.А. Гринчак. – Львів: ЛНУ імені Івана Франка, 2012. – 188 с.
4. Кашкин С. Ю. Европейский Союз. Основополагающие акты в редакции Лисабонского договора с колментаями/ С.Ю.Кашкин . – М.: ИНФРА-М, 2010. – 528 с.

5. Лукашук И.И. Международное право. Общая часть: учеб. для студ. юрид. фак. и вузов / И.И. Лукашук. – Изд.3-е, перераб и доп. – М.: Волтерс Клувер, 2008. – с.17-22
6. Международное уголовное право. (Под общ. Ред. Кудрявцева В.Н.) – М., 1999.
7. [Микієвич М. М.](#) Інституційне право Європейського Союзу у сфері зовнішньої політики та безпеки : Моногр. / М. М. Микієвич; Львів. нац. ун-т ім. І.Франка. - Л., 2005. - 415 с.
8. Міжнародне право: навч. посібник / За ред. М.В. Буроменського. – К.: Юрінком Інтер, 2006. – с.43-54
9. Міжнародне публічне право: Підручник. — 2-ге вид., стер. / За ред. В.М. Репецького. — К., 2012. – с.92-107.
10. Мережко О.О. Право міжнародних договорів: сучасні проблеми теорії та практики. – К., 2002. – 344 с.
11. Мицик В.В. Права людини у міжнародному праві: міжнародно-правові механізми захисту: підручник / В.В. Мицик. – Київ, 2010. – 721 с.
12. О'Коннелл Д.П. Правопреемство государств. – М., 1957. – 589 с.
13. Право Європейського Союзу : підручник / за ред. В. І. Муравйова. – К. : Юрінком Інтер, 2011. – 704 с.
14. Репецький В.М. Дипломатичне і консульське право: Підручник. – 2-е вид., перероб. і доп. – К., 2006. – 372 с.
15. Репецький В.М. Міжнародне гуманітарне право : підручник / В.М. Репецький, В.М. Лисик. – К., 2007. – 467 с.
16. Цимбрівський Т.С. Принцип територіальної цілісності та непорушності кордонів у міжнародному праві: теорія і практика. – Л.: ЛДУВС, 2009. – 213 с.
17. Шибаева Е.А. Право международных организаций: Вопросы теории. Монография. — М.: Международные отношения, 1986 - 160 с.
18. Щукин А.В. Ответственность государств за международно-противоправные деяния: механизм реализации.- Минск, Белорус. Наука, 2006.- 162 с.

19. Anthony Aust. Handbook of International Law / Anthony Aust; Cambridge University Press, 2005 – p.5-13.
20. Brownlie I. Principles of Public International Law. – Seventh Edition. Oxford University Press, 2008. – 784 p.
21. Degan V.D. Sources of international law. – Martinus Nijhoff Publishers, 1997. – 564 p.
22. Hardy M. Modern Diplomatic Law. – Manchester University, 1998.
23. International law. Being the collected papers of Hersch Lauterpacht / ed. E. Lauterpacht. Vol. 1. The general works. – Cambridge, 1970. – 539 p.
24. Malanczuk P. Akehurst's Modern Introduction to International Law / Peter Malanczuk; Seventh revised edition, London and New York: Routledge, 2002. – p.35-62
25. Shaw M. N. International Law / M. N. Shaw; Sixth edition.: Cambridge University Press, 2008 – p.69-128.

ЗАГАЛЬНИЙ ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ

1. Роль загальноновизнаних принципів міжнародного права у його розвитку.
2. Імперативні та диспозитивні норми міжнародного публічного права.
3. Характеристика принципу добросовісного виконання міжнародних зобов'язань.
4. Принцип заборони використання сили чи погрози силою.
5. Принципи непорушності державних кордонів, збереження територіальної цілісності держави і принцип право націй на самовизначення: проблема співвідношення.
6. Нормативний зміст принципу поваги до прав і основних свобод людини.
7. Загальні принципи права в системі джерел міжнародного права.
8. Особливості нормотворчості міжнародного публічного права в порівнянні з національним правом.
9. Міжнародний кримінальний суд.
10. Поняття і юридична природа міжнародно-правової відповідальності.
11. Підстави, види та форми міжнародно-правової відповідальності.
12. Поняття міжнародно-правових санкцій.
13. Сучасна система міжнародно-правових санкцій.
14. Правові питання співробітництва держав в рамках міжнародних організацій (значення і роль членства, процедурні питання членства, інші форми співробітництва).
15. Міжнародні канали та їх правовий режим.
16. Міжнародні судові рішення та їх значення для формування норм міжнародного права
17. Дипломатія і міжнародне право.
18. Міжнародне публічне право і мораль. Міжнародне публічне право і релігія. Міжнародне публічне право і ідеологія.
19. Порядок встановлення дипломатичних відносин.
20. Глобальні проблеми і міжнародне право.
21. Міжнародна правосуб'єктність міжнародних організацій.

22. Структура і персонал дипломатичного представництва.
23. Роль і значення міжнародного права як регулятора міжнародних відносин.
24. Питання громадянства і міжнародне право.
25. Функції дипломатичного представництва.
26. Кодифікація і прогресивний розвиток міжнародного публічного права.
27. Значення актів міжнародних органів і організацій для формування норм міжнародного права.
28. Проблеми реформування ООН.
29. Засоби визначення, встановлення і перевірки кордонів.
30. Правовий статус Ради Європи.
31. Види територій по міжнародному праву.
32. Спеціалізовані установи ООН.
33. Міжнародний район морського дна. Міжнародний орган по дну.
34. Дипломатичні привілеї та імунітети.
35. Міжнародно-правовий звичай як джерело міжнародного права.
36. Теорії правонаступництва держав. Загальна характеристика.
37. Порядок встановлення консульських відносин.
38. Застереження до міжнародних договорів.
39. Функції консульських установ.
40. Функції міжнародних організацій.
41. Міжнародно-правовий режим територіального моря.
42. Міжнародна правосуб'єктність Європейського Союзу.
43. Кодифікація і прогресивний розвиток міжнародного морського права.
44. Міжнародна міждержавна організація як суб'єкт міжнародного публічного права
45. Міжнародно-правовий режим відкритого моря.
46. Правовий режим міжнародних проток.
47. Внутріорганізаційний механізм міждержавної організації (система органів, внутріорганізаційні зв'язки), його роль в забезпеченні діяльності міжнародної організації
48. Міжнародно-правовий режим виключної економічної зони.

49. Наукова доктрина як допоміжне джерело міжнародного права.
50. Підстави для оскарження дійсності міжнародного договору.
51. Консульські привілеї та імунітети.
52. Міжнародні простори як об'єкти загального користування.
53. Механізм функціонування ООН.
54. Територіальні проблеми у сучасних міжнародних відносинах.
55. Роль рішень міжнародних організацій в розвитку міжнародного публічного права.
56. Безпосередні переговори – як засіб мирного вирішення міжнародних спорів.
57. Депозитарій та його функції.
58. Роль України як суб'єкта міжнародного права в сучасних міжнародних відносинах.
59. Застереження до міжнародних договорів.
60. Учасники збройних конфліктів та їх правовий статус.
61. Генеральна Асамблея ООН як представницький орган. Компетенція Генеральної Асамблеї ООН.
62. Міжнародний правовий режим Антарктики.
63. Міжнародно-правове визнання української держави та проблеми правонаступництва.
64. Форма міжнародного договору та її значення.
65. Правовий статус медичного і духовного персоналу збройних сил воюючих сторін.
66. Роль внутрідержавного права у функціонуванні міжнародного права.
67. Мова міжнародного договору. Аутентичність тексту.
68. Рада Безпеки ООН як орган, відповідальний за підтримання миру і безпеки (компетенція, створення, юридична сила рішення, взаємовідносини з іншими органами ООН).
69. Територіальне верховенство. Загальна характеристика.
70. Початок війни і його правові наслідки.
71. Сучасне міжнародне право і тенденції розвитку інституту міжнародної правосуб'єктності.

72. Міжнародний Суд ООН як юридичний орган ООН.
73. Непорушність державних кордонів і міжнародна безпека.
74. Припинення дії міжнародних договорів.
75. Засоби і методи ведення сухопутної, морської і повітряної війни.
76. Постійно нейтральні держави і їх міжнародна правосуб'єктність.
77. Консультації як особлива форма переговорів між державами.
78. Режим воєнної окупації.
79. Визнання організації опору і національно-визвольного руху у міжнародному праві.
80. Міжнародна договірні ініціатива і форми її здійснення.
81. Режим військового полону.
82. правонаступництво України після розпаду Радянського Союзу.
83. Особливості міжнародної правосуб'єктності держави.
84. Нейтральні держави та держави які не воюють.
85. Міжнародні канали та їх правовий режим.
86. Роль Економічної і Соціальної Ради ООН в механізмі діяльності ООН.
87. Без'ядерні зони: політичні і правові аспекти.
88. Дипломатичний корпус. Дуайєн та його функції.
89. Визнання держав у сучасному міжнародному праві.
90. Захист цивільного населення під час збройних конфліктів.
91. Поняття міжнародного правопорушення. Види міжнародних правопорушень.
92. Правове становище іноземних збройних сил на території іншої держави.
93. Поняття, предмет і система права Європейського Союзу
94. Джерела первинного права Європейського Союзу
95. Джерела вторинного права Європейського Союзу
96. Суб'єкти права Європейського Союзу
97. Джерела права Європейського Союзу
98. Лісабонський договір як джерело права Європейського Союзу
99. Принцип верховенства права Європейського Союзу
100. Принцип прямої дії права Європейського Союзу

101. Принцип субсидіарності в праві ЄС
102. Співвідношення права ЄС і міжнародного права
103. Співвідношення права ЄС та внутрішнього права країн-членів
104. Інституційний механізм Європейського Союзу
105. Правовий статус Європейського Парламенту в системі органів ЄС.
106. Правовий статус Ради Європейського Союзу в системі органів ЄС
107. Правовий статус Європейської Комісії в системі органів ЄС
108. Правовий статус Суду в системі органів ЄС
109. Правовий статус Рахункової Палати в системі органів ЄС
110. Правовий статус Європейського Центрального Банку в системі органів ЄС
111. Спеціалізовані органи Європейського Союзу
112. Правовий статус Європейської Ради в системі органів ЄС
113. Правові засади Митного Союзу ЄС
114. Правові засади функціонування Спільного ринку ЄС.
115. Основні свободи внутрішнього ринку ЄС.
116. Правові засади вільного руху товарів в ЄС
117. Правові засади вільного руху послуг в ЄС
118. Правові засади вільного руху робочої сили в ЄС
119. Правові засади вільного руху капіталів та платежів в ЄС
120. Угода про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС як правова основа співробітництва між ними.
121. Правові засади співпраці Європейського Союзу з третіми країнами.
122. Правові засади співпраці України з Європейським Союзом.